

Helsingfors

Luftvårds- och bullerbekämpningsplan (ILME) 2024–2029

Sammanfattning

Helsingfors har en ny plan för luftvård och bullerbekämpning (ILME-planen) 2024–2029. Planen omfattar nya effektiva åtgärder för att förbättra luftkvaliteten och ljudmiljön i staden.

Man har redan länge arbetat för att förbättra luftkvaliteten och ljudmiljön i Helsingfors. Många luftvårds- och bullerbekämpningsåtgärder har etablerats. Det behövs dock ytterligare åtgärder i ILME-planen, eftersom gatudamm, buller och avgaser från trafiken samt utsläpp från småskalig vedeldning fortfarande skadar människors hälsa och trivseln i miljön.

Målsättningar och åtgärder

Stadens vision är att Helsingfors luftkvalitet och ljudmiljö är utmärkta år 2040. Målet är att avgaser, gatudamm och utsläpp av småskalig vedeldning inte ska försämra luftkvaliteten i Helsingfors och att stadsborna inte ska exponeras för kontinuerligt, kraftigt trafikbuller. I känsliga objekt, såsom daghem, skolor och servicehus, exponeras man inte för trafikbuller och luftföroreningar. Grönområdena har ren luft och deras ljudmiljö är lugn. Även i framtiden finns det tysta oaser på olika håll i staden.

Målsättningar	Åtgärder
 Gatudammet minskar med hjälp av underhåll	1.1 Optimering av sandning 1.2 Utdelning av information om bekämpning av gatudamm till fastighetsskötselbolag 1.3 Utveckling av dammbekämpningen längs huvudlederna 1.4 Insamling av information om de bästa metoderna för dammbekämpning 1.5 Beaktande av underhållsbehov vid gatuplanering 1.6 Utredning av hur förändringar i verksamhetsmiljön påverkar underhållet samt dess resursbehov
 Olägenheterna till följd av småskalig vedeldning minskar	2.1 Utveckling av kommunikationen om ren vedeldning 2.2 Förebyggande av rökskador i planeringen av nya områden och kompletteringsbyggande i befintliga områden 2.3 Utveckling av stadens interna verksamhetsmodell för behandling av rökskadefall och minskning av rökolägenheter
 Andelen invånare som skyddas mot trafikbuller ökar	3.1 Byggande av planerade bullerskydd 3.2 Bedömning av bullerdämpande gatubeläggens effektivitet och uppdatering av modellnät 3.3 Utarbetande av en bullerutredning som avgångsuppgift för grundreoveringar av Helsingfors stads bostäder Ab:s objekt inom bullerområdet (över 55 dB) 3.4 Införande av ändamålsenliga bullerbekämpningslösningar i trafik- och gatuplaner 3.5 Stöd till gamla husbolag inom området för kraftigt buller för att förbättra ljudisoleringen 3.6 Beräkning av antalet personer som bor i strukturellt skyddade byggnader inom bullerområdet
 Stadens ljudmiljö förbättras	4.1 Förbättring av ljudmiljön i två grönområden eller utveckling av objekt som är lugnt till sin ljudmiljö 4.2 Konzeptplanering för produktfamiljen Gröna bullerskydd 4.3 Enkät om lugna oaser och information om dem
  Olägenheter som orsakats av trafiken förebyggs	5.1 Samarbete med staten för att minska hastighetsbegränsningarna på statens farleder i Helsingfors 5.2 Utredning om byggnadstekniska lösningar som förbättrar ljudisoleringen av husets mantel för att utnyttjas vid planeringen

 Förbättrar luftkvalitet Förbättrar ljudmiljön

Målsättningar	Åtgärder
  Olägenheterna orsakade av dubbdäck minskar	6.1 Främjande av införandet av dubbdäcksavgifter 6.2 Informationsutveckling om friktionsdäck 6.3 Utredning om stadens möjligheter att främja användningen av friktionsdäck
  Buller- och luftkvalitetsläget förbättras på känsliga platser	7.1 Förbättring av ljudförhållandena och luftkvalitetsläget i tre känsliga objekt 7.2 Intensifiera sektorsövergripande samarbete i syfte att förbättra buller- och luftkvalitetsläget i känsliga objekt 7.3 Prioritering av känsliga objekt vid vårrengöring av gator 7.4 Beaktande av känsliga objekt i åtgärder för att dämpa trafiken 7.5 Ökad information om grupper som är särskilt känsliga för luftföroreningar och buller 7.6 Förbättring av tillgängligheten av luftkvalitetsinformation
  Utsläppen från kollektivtrafiken minskar	8.1 Snabbare elektrifiering av HRT:s busspark 8.2 Uppdatering av planeringsanvisning för spårvägstrafiken 8.3 Utredning av dammbindning vid spårvägar 8.4 Minskning av bullereffekterna från spårvagnsutrustningen
  Utsläppen från den tunga trafiken och arbetsmaskiner minskar	9.1 Främjande av användningen av el, biogas och väte i underhållsutrustning 9.2 Främjande av användningen av elektroniska arbetsmaskiner vid stadens byggarbetsplatser 9.3 Minskning av utsläpp från den tunga trafiken och arbetsmaskiner inom hamnområdet
  Damm- och bullerbekämpningen vid byggarbetsplatser utvecklas	10.1 Effektivisering av damm- och bullerbekämpning vid byggarbetsplatser 10.2 Utveckling av dammbekämpningen vid områdesbyggnadsobjekt

 Förbättrar luftkvalitet
  Förbättrar ljudmiljön

Bild: Roni Rekomaa.

Luftföroreningar och buller försämrar trivseln och orsakar hälsoproblem

Luftföroreningar är den mest betydande enskilda miljöhälsorisken. De orsakar bland annat andnings- och hjärtsjukdomar samt förtida dödsfall. Buller försämrar igen hälsan exempelvis genom att sömnkvaliteten försämras och risken för hjärtsjukdomar höjs. Särskilt barn, äldre och långtidssjuka är känsliga för olägenheter orsakade av luftföroreningar och buller. Luftföroreningar och buller inverkar i betydande grad även på trivseln i omgivningen.

I staden försämras luftkvaliteten och ljudmiljön i första hand av trafiken. Utmaningarna ökar i framtiden i och med att stadsstrukturen intensifieras, då ny bosättning kommer att byggas längs livliga trafikleder.

Luftkvalitetsläget i Helsingfors

Luftkvaliteten i Helsingfors är i genomsnitt relativt bra i jämförelse med den internationella luftkvaliteten. Gatudamm, avgaser från trafiken och utsläpp från småskalig förbränning av ved orsakar dock fortfarande olägenheter för människors hälsa och miljöns trivsamt. EU:s nuvarande bindande gränsvärden överskrider inte, men WHO:s hälsobaserade riktvärden överskrider i stor utsträckning. EU:s gränsvärden kommer att skärpas år 2030, varvid det är utmanande att underskrida dem särskilt i fråga om gatudamm.

Avgasutsläppen har minskat bland annat i och med att trafiken har elektrifierats och fordonsteknik utvecklats, men gatudammet kommer att försämra andningsluften även i fortsättningen.

I småhusområden orsakar vedeldning i eldstäder tidvis höga halter av små partiklar, i synnerhet under vinterkvällar och -veckoslut.

Bullerläget i Helsingfors

39 procent av Helsingforsborna bor i områden där bullernivån från vägtrafiken överskrider bullernivån på 55 dB. Andelen invånare som bor i inom bullerområdet har under det senaste årtiondet ökat en aning. Ökningen beror huvudsakligen på det nya byggandet inom bullerområdet. Vid planeringen av nytt boende beaktas bullersituationen bland annat genom kraven på ljudisoleringen av byggnadernas mantel och genom att gårdarnas lek- och vistelseområden placeras så att de är skyddade mot buller. Helsingfors har dock många gamla bostadsområden och gammalt byggnadsbestånd där bullerbekämpning inte är tillräcklig.

Tysta och lugna områden är ytterst viktiga för stadsborna. Stora naturobjekt uppfattas ofta som tysta områden. Utöver dem finns det i Helsingfors dessutom relativt många tysta platser eller platser som upplevs som tysta, såsom parker eller innergårdar. Det är viktigt att stadsborna hittar till sin ljudmiljö behagliga och stimulerande platser i närheten av sitt hem.

Från planering till genomförande

Luftvården och bullerbekämpningen ansvaras av flera olika aktörer i Helsingfors, så ILME-planen utarbetades i samarbete med de ansvariga aktörerna. En ansvarig part, tidtabell för genomförandet av åtgärderna i planen samt en nödvändig budget har fastställts. Ansvarinstanserna ser till att de åtgärder som presenteras i programmet integreras i de årliga handlingsplanerna.

Indikatorerna i planen är åtgärdernas framskridande och deras indikatorer. Luftkvaliteten och bullerläget följs årligen upp med följande indikatorer:

- Antalet dygn per år då dygnsmedelvärdet för inandningsbara partiklar (PM₁₀) överstiger 45 µg/m³.
- Årsmedeltalet av inandningsbara partiklar (PM₁₀).
- Årsmedeltalet av bentso(a)pyren i småhusområden.
- Andelen personer som bor inom bullerområdet samt andelen personer som bor i byggnader som skyddats med bullerbekämpning.
- Andelen friktionsdäck av vinterdäck.

ILME-planen utarbetades i samarbete med invånarna och de organisationer som är centrala med tanke på temat. Diskussionerna bekräftade vikten av de åtgärder som presenteras i planen. Vid genomförandet av planen kommer man att samarbeta med invånarna och organisationerna.

Konsekvensbedömning

Beredningsgruppen bedömde omfattningen av åtgärdernas konsekvenser för luftkvaliteten och ljudmiljön. Konsekvenserna kan vara lokalt betydande eller i vidare bemärkelse förbättra hela stadens situation. Konsekvenserna kommer ofta fram först på lång sikt. Flera åtgärder har även andra positiva miljökonsekvenser, såsom minskning av klimatutsläpp.